

Motion till riksdagen
2006/07:Ub257

av **Marietta de Pourbaix-Lundin (m)**

Kommunikation med punktskrift och punktskriftsutbildning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av att se över vilken instans i samhället som ska ha ansvaret för att personer som blivit synskadade i vuxen ålder får undervisning i punktskrift.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om behovet av en permanent punktskriftsutbildning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om rätten att kommunicera med myndigheter med punktskrift.¹

¹ Yrkande 3 hänvisat till KU.

Fel! Okänt namn på

Motivering

I Mål i mun – Förslag till handlingsprogram för svenska språket (SOU 2002:27) kan man läsa att kraven på en god förmåga att använda språket i både tal och skrift generellt har ökat i samhället. För synskadade är det tyvärr inte någon självklarhet i dag.

Punktskriftsutbildning

Många synskadade saknar helt eller delvis förmågan att läsa tryckt text. För gravt synskadade är punktskrift det enda möjliga läs- och skriftspråket.

Det saknas dock ett uttalat ansvar för vilken instans i samhället som skall ha ansvaret för att personer som blivit synskadade i vuxen ålder får undervisning i punktskrift.

Hälso- och sjukvården har ansvar för habilitering, rehabilitering och hjälpmedelsförsörjning. En viktig uppgift inom rehabiliteringen av synskadade är att lära personer att använda sina synrester till att läsa. Om detta inte är möjligt måste personerna inom ramen för landstingens rehabilitering av synskadade, det vill säga syncentralernas verksamhet, lära ut teknik för att läsa talad information och att läsa och skriva punktskrift.

Många syncentraler saknar i dag både resurser och tillräcklig kompetens för att lära ut punktskrift i någon större omfattning. Det leder till att många synskadade personer tvingas bli funktionella analfabeter, eftersom de inte ser att läsa tryckt text och inte får lära sig det enda möjliga skriftspråket. Detta får ödesdigra konsekvenser för de enskilda personerna.

I dag är det nästan omöjligt för personer som blir gravt synskadade som vuxna att få lära sig att använda punktskrift utöver alfabetet och enklare ord för till exempel märkning av kryddburar. Dalarö folkhögskola genomförde från och med 1999 ett treårigt projekt, Punktintensiven, med längre sammanhängande kurser i punktskrift för vuxensynskadade. Punktintensiven erbjöd tioveckorskurser i punktskrift för synskadade i yrkesverksam ålder. Under de år projektet pågick fick ett 30-tal elever undervisning i punktskrift. Det kunde ha varit flera om finansieringen lösts och om verksamheten inte enbart varit lokaliserad till Stockholm. Det var en bra utbildning som gav synskadade chansen att lära sig läsa och skriva punktskrift så pass bra att förmågan går att använda i ett arbete.

Dessutom erbjöd Punktintensiven den enda utbildningen av punktskriftslärare i Sverige. Finansieringen skedde via medel från Allmänna arvsfonden.

Punktintensiven finns inte längre

Enligt min uppfattning är det ödesdigert för personer som blir gravt synskadade i vuxen ålder om inte Punktintensivens verksamhet finns.

Fel! Okänt namn på

Rätt att kommunicera i punktskrift

Enligt förvaltningslagen (1986:223) bör en myndighet vid behov anlita tolk när man har att göra med någon som är allvarligt hörsel- eller talskadad.

Det är dock viktigt att det också framgår av lagstiftningen att synskadade som kan läsa och skriva punktskrift har rätt att kommunicera med myndigheter med hjälp av sitt skriftspråk.

Stockholm den 27 oktober 2006

Marietta de Pourbaix-Lundin (m)